

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

העותרות: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד רגד ג'ראיסי ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
טל': 03-5608185; פקס: 03-5608165

2. איתך معك משפטניות למען צדק חברתי

ע"י ב"כ עוה"ד נטע לוי ואח'
רח' אחוזת בית 3, תל אביב 65143
טל': 03-5160103; פקס: 03-5163940

- נ ג ד -

המשיבים:

הממשלה ואח'

כולם ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, ירושלים

תגובה מטעם העותרות

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 14.12.2015, מוגשת בזאת תגובת העותרות להודעת המשיבים מיום 13.12.2015 (להלן – "ההודעה"), כדלקמן:

1. בהודעתה מיום 13.12.2015 עדכנה המדינה כי טרם הושלם הליך מינוי נציגי השרים למועצת מקרקעי ישראל. יחד עם זאת נמסר בהודעה, כי הרשימה העדכנית של מועצת מקרקעי ישראל כוללת היום שתי נשים: הגב' אורנה הוזמן בכור, מנכ"לית משרד הפנים, והגב' אמי פלמור, מנכ"לית משרד המשפטים. בנוסף נמסר בהודעה, כי עתידות להתמנות עוד שתי חברות למועצה: נציגת שר החקלאות, הגב' ד"ר רותי פרום אריכא – מנהלת

- האגף לתכנון ופיתוח הכפר ומנהלת המערך לשילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב, ונציגת השר להגנת הסביבה, הגב' גלית כהן – סמנכ"לית בכירה לתכנון ופיתוח בר קיימא.
2. העותרות מברכות על המינוי של שתי נשים כחברות במועצה, ועל הכוונה למנות שתי חברות נוספות, ורואות במינויים אלה התקדמות משמעותית במימוש החובה לייצוג הולם.
3. העותרות מברכות גם על הנכונות לחרוג ממדיניות מינוי מנכ"לים של משרדי ממשלה כנציגי השרים של אותם משרדים במועצה ככל שזה נוגע לייצוג נשים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בכוונת השר להגנת הסביבה ושר החקלאות למנות שתי נשים בעמדות בכירות כנציגות מטעמם במועצה.
4. יחד עם זאת יודגש, כי ייצוג הולם של נשים אינו נמדד בייצוג מספרי בלבד, וכי יש לבחון גם את זהותן של הנשים המתמנות. בבג"ץ 2475/09 **עמותת איתך-מעכי נ' שר הפנים** התייחס השופט רובינשטיין בהחלטותיו מיום 25.3.09 ומיום 29.3.09 לצורך ביישום הוראות החוק לייצוג הולם לנשים בקובעו כי "היה מקום לייצוג במקרה דנא מקרב הציבור הערבי בכלל, יתכן כמשאלת העותרות – אשה ערביה". (**פסקה א' להחלטה מיום 29.3.09**).
5. יצוין כי סוגיית חשיבות ייצוג נשים ממגוון קבוצות האוכלוסייה הובאה בפני בית המשפט הנכבד במקרים נוספים. כך גם בבג"ץ 5980/11 **עמותת איתך נ' רה"מ**, כאשר לאחר הגשת העתירה צורפה להרכב הוועדה אישה ערבייה. בפסק דינו בעניין ועדת טרכטנברג התייחס השופט רובינשטיין לעובדה כי בעתירה "מעורבים מתן ביטוי לייצוג לשני המינים וייצוג לאוכלוסייה הערבית" (פסקה ה'), והוסיף בפסקה ו' להחלטתו:
- "עינינו הרואות כי הנושא מצוי באופן שוטף על שולחן של הרשות המחוקקת והרשות המבצעת. הקושי האמיתי הוא כמובן הפנמתו והטמעתו כדי שיימצא תדיר בתודעת ממני ועדות וממנים בכלל. על כך – הן באשר לנשים והן באשר לאוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית – על הרשויות לשקוד."*
6. לתשומת לבו של בית המשפט הנכבד מובאת החלטת הממשלה 2331 מיום 14 בדצמבר 2014 לקידום שוויון מגדרי והטמעת חשיבה מגדרית. בדברי ההסבר להחלטה ישנה התייחסות לכשל בקידום נשים הסובלות מאפליה כפולה על ידי ייצוג הולם. "אף שייצוג הולם הוא תנאי הכרחי לקידום שוויון מגדרי, הוא אינו תנאי מספיק". כפי שמובהר בדברי ההסבר, ייצוג הולם אינו בהכרח מועיל לקידום זכויותיהן של נשים מקבוצות המיעוט של האוכלוסייה, ונשים אלה נפגעות לעתים מהצטלבות האפליות וסובלות מהדרה כפולה.
7. לפיכך, אין די להתייחס למספר הנשים במועצה, אלא גם לזהותן של המשתתפות, וזאת בשים לב להוראות החוק לייצוג נשים ממגוון קבוצות האוכלוסייה ולתכליתו.
8. באשר לייצוג ההולם לערבים בהרכב המועצה, יודגש כי לא חל כל שינוי בפועל בעניין זה; המועצה עדיין מורכבת מחברים יהודים בלבד, וכפי שעולה מההודעה, גם לאחר השלמת המינויים לנציגי השרים במועצה, לא עתיד לכהן בה אף חבר ערבי.
9. המדינה הודיעה על כוונתו של שר האוצר לפעול לקידום תיקון חקיקה אשר יביא למינויו של חבר נוסף למועצה, עובד מדינה ערבי. הצהרה לקונית זו של המדינה לא כללה כל

פירוט לגבי אופיו ומהותו של תיקון החקיקה המוצע, ולוח זמנים משוער לסיום התהליך והמינוי בפועל של חבר מועצה ערבי.

10. בהקשר זה יודגש, כי העדר ייצוג ערבים בהרכב המועצה הנוכחי הינו פועל יוצא של מדיניות השרים, שלפיה ככלל יכהן כנציג השר במועצה מנכ"ל המשרד הממשלתי הרלוונטי. לעמדת העותרות, ההחלטה על מינוי מנכ"לים לכהונה במועצה כשלעצמה כפופה לחובת הייצוג ההולם. זאת, במיוחד כאשר מדובר בהחלטה שמובילה בהכרח להעדר ייצוג הולם לערבים במועצה.

11. כפי שלעניין ייצוג הולם לנשים נמצא פתרון ע"י מינוי עובדות מדינה שאינן מנכ"ליות, הוא הדין במינוי חברים ערבים למועצה, ולשם כך לא נדרש תיקון חקיקה. על כל פנים הכוונה לקדם תיקון חקיקה במועד לא ידוע איננה פוטרת את המשיבים מלעמוד בחובה לייצוג הולם במועצה עד להשלמת התיקון.

12. לאור התכליות שעומדות ביסוד חובת הייצוג ההולם וההלכות שנקבעו על ידי בית משפט נכבד זה לעניין יישומה הלכה למעשה על ידי הממשלה, אין לקבל את הפתרון של תיקון החקיקה המוצע כמענה הולם לסעדים שנתבקשו בעתירה.

13. לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד להפוך את הצו על תנאי למוחלט.

22.12.2015

רגד ג'ראיסי, עו"ד
ב"כ העותרות